

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกรในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร การจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร และปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตถั่วฝักยาวในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ผลิตถั่วฝักยาว จำนวน 50 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกถั่วฝักยาว คือ อาชีพทำนา มีประสบการณ์ในการปลูกถั่วฝักยาวที่ระหว่าง 1-5 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 4 คน มีจำนวนแรงงานทั้งหมดที่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาวระหว่าง 4-5 คน เป็นจำนวนแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 3-4 คน และส่วนใหญ่ใช้ที่ดินของตนเองหรือของครอบครัวในการปลูกถั่วฝักยาว จำนวน 1 ไร่ ซึ่งทุกรายใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกถั่วฝักยาว

1.2 การจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร

จากการศึกษาการจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 การวางแผน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่กำหนดเป้าหมายการผลิตล่วงหน้าก่อนการผลิต โดยกำหนดขนาดพื้นที่ปลูก และส่วนใหญ่ไม่วางแผนจัดหาปัจจัยการผลิตล่วงหน้าก่อนการผลิต โดยปลูกถั่วฝักยาวต่อเนื่องตลอดทั้งปี จำนวน 2 รุ่นต่อปี มีการวางแผนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิต แต่ไม่จัดทำแผนการผลิตเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2.2 การดำเนินการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร ประกอบด้วย การจัดการด้านพันธุ์พืช การเตรียมดิน การปลูก การปฏิบัติดูแลรักษา ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1) การจัดการด้านพันธุ์พืช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เมล็ดพันธุ์สามซูก โดยซื้อเมล็ดพันธุ์จากร้านจำหน่ายอุปกรณ์การเกษตร และมีการแช่เมล็ดพันธุ์ก่อนนำไปปลูก โดยเกษตรกรทุกรายมีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ 0.7-0.9 กิโลกรัม/ไร่ และซื้อเมล็ดพันธุ์ที่ระหว่างราคา 220-235 บาท/กระป๋อง

2) การเตรียมดิน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการไถกลบหน้าดินและขร่อย และเกษตรกรทุกรายมีการขุดหลุมก่อนการปลูก

3) การปลูก พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ระยะปลูก (ระยะห่างระหว่างหลุม×ระยะห่างระหว่างแถว) ระหว่าง 50×60-50×90 เซนติเมตร มีการปลูกซ่อม มีการพรวนดินและถอนแยก

4) การปฏิบัติดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้น้ำถั่วฝักยาวโดยการใส่แรงงานคน โดยให้น้ำแบบวันเว้นวันในช่วงเย็น แหล่งน้ำที่เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกถั่วฝักยาวคือ คลองระบายน้ำ มีการใช้เชือกหรือข่ายแทนค้ำ ไม่มีการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และเกษตรกรทุกรายมีการใส่ปุ๋ยเคมี ป้องกันกำจัดวัชพืช รวมทั้งป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยตนเอง

1.2.3 การควบคุม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการควบคุมแรงงานให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด ไม่มีการควบคุมงบประมาณค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่กำหนด ไม่มีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆของฟาร์ม (ด้านการผลิตและการตลาด) เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่มีการนำข้อมูลจากการจดบันทึกมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และไม่มีการนำผลการทำฟาร์มมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการจัดการผลิตรอบต่อไป

1.3 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร ผลการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 เครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตรในการผลิตถั่วฝักยาว พบว่า เกษตรกรทุกรายมีอุปกรณ์พื้นฐานทางการเกษตรและเครื่องฟ่นสารเคมีสะพายหลังแบบเครื่องยนต์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 60.00 เครื่องฟ่นสารเคมีสะพายหลังแบบมือโยก คิดเป็นร้อยละ 54.00 กระบวย (ใช้สำหรับการให้น้ำ) คิดเป็นร้อยละ 52.00 เรือติดเครื่องยนต์ (ใช้สำหรับการให้น้ำ) คิดเป็นร้อยละ 48.00 เครื่องสูบน้ำและรถเข็น คิดเป็นร้อยละ 44.00 รถไถนาเดินตามและท่อน้ำ คิดเป็นร้อยละ 40.00 รถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 10.00 และปั้มน้ำ คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

1.3.2 ต้นทุนในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ 36,663.05 บาท โดยมีต้นทุนที่เป็นเงินสด 17,398.69 บาท และมีต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 19,264.36 บาท มีต้นทุนผันแปรรวมเฉลี่ยต่อไร่ 32,033.15 บาท โดยคิดเป็นค่าแรงงานเฉลี่ยต่อไร่ 22,537.32 บาท ค่าวัสดุเฉลี่ยต่อไร่ 9,428.38 บาท และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนเฉลี่ยต่อไร่ 67.45 บาท โดยเกษตรกรมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ในการกระบวนการเก็บเกี่ยวมากที่สุด 14,566.89 บาท และมีต้นทุนค่าวัสดุในการใช้ปุ๋ยมากที่สุด 2,944.46 บาท มีต้นทุนคงที่รวมเฉลี่ยต่อไร่ 4,629.90 บาท โดยมีต้นทุนค่าใช้ที่ดินมากที่สุดเฉลี่ยต่อไร่ 4,031.30 บาท รองมาคือ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เครื่องจักรกลการเกษตร 572.31 บาท และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์เครื่องจักรกลการเกษตร 26.29 บาท

1.3.3 ปริมาณผลผลิตและผลตอบแทนในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตถั่วฝักยาวเฉลี่ย 2,905.74 กิโลกรัมต่อไร่ โดยจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 27.58 บาท มีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 80,140.31 บาท มีผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 48,107.16 บาท มีผลตอบแทนเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 62,741.62 บาท มีกำไรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 43,477.16 บาท และมีกำไร 14.96 บาทต่อกิโลกรัม

1.4 ปัญหาในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ระดับความสำคัญกับประเด็นปัญหาปุ๋ยราคาแพง สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชราคาสูง ราคาอุปกรณ์การทำการค้างสูง คุณภาพเมล็ดพันธุ์ไม่สม่ำเสมอ (เมล็ดพันธุ์ปน) และราคาผลผลิตไม่แน่นอนอยู่ในระดับมาก ประเด็นปัญหาการระบาดของโรค การระบาดของแมลงศัตรู และภาวะภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและค่าจ้างแรงงานสูงอยู่ในระดับน้อย โดยที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกรในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีประเด็นอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรทุกรายมีอาชีพอื่นนอกเหนือจากการปลูกถั่วฝักยาว เนื่องจากการปลูกถั่วฝักยาวไม่ใช่อาชีพหลัก แต่เป็นเพียงอาชีพเสริม โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินของตนเองหรือ

ของครอบครัวในการปลูกถั่วฝักยาว แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรส่วนใหญ่กลับมีการจ้างแรงงาน ซึ่งคิดเป็นถึงร้อยละ 52.00 จึงส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามมา

2.2 การจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร

2.2.1 การวางแผน เกษตรกรส่วนใหญ่กำหนดเป้าหมายการผลิตล่วงหน้าก่อนการผลิต โดยกำหนดขนาดพื้นที่ปลูก เนื่องจากถั่วปลูกถั่วฝักยาวในปริมาณพื้นที่ที่มากเกินไป จะทำให้เกษตรกรปฏิบัติงานด้วยตนเองไม่ทันเวลา อาจต้องมีการจ้างแรงงานเพิ่ม จะส่งผลให้ต้นทุนด้านแรงงานจ้างสูงขึ้น และมีการวางแผนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิต เพื่อเป็นการควบคุมไม่ให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงเกินไป แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรกลับไม่มีการวางแผนจัดหาปัจจัยการผลิตล่วงหน้าก่อนการผลิต และไม่จัดทำแผนการผลิตเป็นลายลักษณ์อักษร

2.2.2 การดำเนินการผลิต ซึ่งได้แก่ การจัดการด้านพันธุ์พืช การเตรียมดิน การปลูก และการปฏิบัติดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว พบว่า

1) **การจัดการด้านพันธุ์พืช** เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เมล็ดพันธุ์สามชุก ซึ่งเป็นชนิดพันธุ์พื้นเมืองในจังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากเป็นถั่วเส้นชนิดพันธุ์ที่ติดฝักดก ฝักจะมีความยาวประมาณ 60-65 เซนติเมตร ฝักยาวตรงสม่ำเสมอ มีสีเขียวสด ให้ผลผลิตสูง น้ำหนักดี รสชาติดี คุณภาพฝักดี ลำต้นแข็งแรง แตกแขนงดี และมีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณ 50 วัน โดยเกษตรกรมีการนำเมล็ดพันธุ์ไปแช่น้ำ ก่อนการนำไปปลูก เพื่อเป็นการช่วยลดระยะ เวลาในการงอกของเมล็ดให้เร็วมากขึ้นกว่าเดิม โดยเกษตรกรทุกรายมีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ที่ 0.7-0.9 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเอกสารคำแนะนำที่ 167 การปลูกถั่วฝักยาว ของกรมส่งเสริมการเกษตร (ม.ป.ป.) ที่ระบุให้ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ 3-4 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งอาจเป็นเพราะเกษตรกรมีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ต่อหลุมที่น้อยกว่าเดิม เนื่องจากคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ดีขึ้น มีอัตราการงอกที่ดีขึ้นและสม่ำเสมอกว่าเดิม

2) **การเตรียมดิน** เกษตรกรส่วนใหญ่มีการไถกลบหน้าดินและยกร่องขย่วนเกษตรกร จำนวน 2 ราย ที่ปลูกถั่วฝักยาวสลับกับการปลูกพุดรา จึงทำให้ไม่สามารถไถกลบหน้าดินและยกร่องได้ ซึ่งถือว่าเป็นการใช้พื้นที่ทางการเกษตรอย่างคุ้มค่า

3) **การปลูก** เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ระยะปลูก (ระยะห่างระหว่างหลุม×ระยะห่างระหว่างแถว) ระหว่าง 50×60-50×90 เซนติเมตร ซึ่งใกล้เคียงกับเอกสารคำแนะนำที่ 167 การปลูกถั่วฝักยาว ของกรมส่งเสริมการเกษตร (ม.ป.ป.) ที่ให้ใช้ระยะปลูกที่ระหว่าง 50×80 เซนติเมตร และส่วนใหญ่มีการพรวนดินและถอนแยกเมล็ดต้นแข็งแรงไว้ประมาณ 2-3 ต้นต่อหลุมตรงตามคำแนะนำ

4) การปฏิบัติดูแลรักษา

(1) การให้น้ำ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้น้ำแบบวันเว้นวัน ซึ่งมากกว่าคำแนะนำของกลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร (2554) ที่ระบุว่าควรให้น้ำทุก 3-5 วันต่อครั้ง ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาพอากาศในปัจจุบันที่มีอุณหภูมิที่สูงขึ้น เพราะถ้าอากาศร้อนเกินไปจะทำให้ดอกกร่วง ไม่ติดฝัก หรือฝักอาจไม่สมบูรณ์ได้

(2) การปักไม้ค้ำหลุม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ขี้เถ้าแทนค้ำ เนื่องจากวิธีนี้จะช่วยลดต้นทุนค่าอุปกรณ์ทำค้ำได้มากกว่าวิธีการปักไม้ค้ำหลุมละ 2-3 ค้างโดยให้ตั้งฉากกับผิวดิน

(3) การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 โดยมีการใส่ปุ๋ยระหว่างการพรวนดินและถอนแยก และใส่เมื่อเก็บผลครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 55 วัน และหลังจากนั้นใส่ปุ๋ยทุกๆ 7-10 วัน ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารคำแนะนำที่ 167 การปลูกถั่วฝักยาว ของกรมส่งเสริมการเกษตร (ม.ป.ป.)

(4) การป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง ซึ่งเกษตรกรทุกรายมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลงที่ความถี่เฉลี่ย 9.72 วันต่อครั้ง จนถึงช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเกษตรกรให้เหตุผลว่า ถ้าไม่มีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง จะส่งผลให้ผลผลิตถั่วฝักยาวเสียหายได้ คือ อาจทำให้ดอกหรือฝักร่วงก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือมีแมลงและหนอนเจาะผลผลิตได้ แต่การที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกวัน อาจทำให้สารเคมีตกค้างในผลผลิต และส่งผลถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค นอกจากนี้การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลงในปริมาณมากยังส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามไปด้วย และเกษตรกรเองก็อาจได้รับอันตรายจากการใช้สารเคมี โดยพบโรคถั่วฝักยาวที่สำคัญ คือ โรคราสนิม โรคใบจุด โรคใบด่าง และโรคราแป้ง ซึ่งสอดคล้องกับสมเกียรติ สุวรรณศิริ (2546) และพบว่า เกษตรกรมีการใช้สารเคมีกำจัดแมลงพวก ไดเมทโทเอท (Dimethoate) ป้องกันกำจัดหนอนแมลงวันเจาะต้นถั่ว ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงที่มีฤทธิ์ตกค้างสั้น พวกเฟนวาเลอเรท (Fenvalerate) ป้องกันกำจัดหนอนเจาะฝักถั่ว ตรงตามคำแนะนำของกลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร (2554) และใช้สารเคมีประเภทแมนโคเซบ (Mancozeb) หรือคาร์เบนดาซิม (Carbendazim) ป้องกันกำจัดโรคราเขม่า ตรงตามคำแนะนำของจุมล สาระนาค และอรพรรณ วิเศษสังข์ (2537) รวมทั้งใช้สารเคมีประเภทแมนโคเซบ (Mancozeb) ป้องกันกำจัดโรคราสนิม ตรงตามคำแนะนำกับเอกสารคำแนะนำที่ 167 การปลูกถั่วฝักยาว ของกรมส่งเสริมการเกษตร (ม.ป.ป.) แต่อย่างไรก็ตามการที่เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกวัน โดยไม่ได้มีการคำนึงถึงสารพิษตกค้างที่อาจจะตกค้างถึงผู้บริโภค จึงอาจทำให้สารเคมีตกค้างในผลผลิต และส่งผลถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคนั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประกาศเรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด

ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2557) ก็จะพบว่าอาจมีวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดไดเมโทเอต (Dimethoate) และเฟนวาลีเรต (Fenvalerate) ตกค้างในถั่วฝักยาว ซึ่งก็สอดคล้องกับชนิดของสารเคมีที่เกษตรกรใช้ในการป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง แต่อย่างไรก็ตามหากเกษตรกรมีการปรับลดปริมาณการใช้สารเคมีทั้งในการป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง การกำจัดวัชพืช และการใช้ปุ๋ยเคมีลง ก็จะส่งผลให้เกษตรกรมีความปลอดภัยสิ่งแวดล้อม และผู้บริโภคก็จะได้รับความปลอดภัยต่อไป

(5) การเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรทุกรายมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุกวัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำแนะนำที่ให้ทยอยเก็บทุกๆ 2-4 วัน โดยเกษตรกรให้เหตุผลว่าหากไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตทุกวันจะทำให้ผลผลิตเสียหาย ถั่วฝักยาวจะมีขนาดใหญ่เกินความต้องการของตลาด

2.2.3 การควบคุม เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการควบคุมในการผลิตถั่วฝักยาว ซึ่งให้เห็นว่าเกษตรกรไทยยังขาดการจัดการการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม ควรต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมการจัดการการผลิตพืชให้เกษตรกรต่อไป

2.3 ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร

ต้นทุนในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ 36,663.05 บาท โดยมีต้นทุนที่เป็นเงินสด 17,398.69 บาท และมีต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 19,264.36 บาท มีต้นทุนผันแปรรวมเฉลี่ยต่อไร่ 32,033.15 บาท โดยเกษตรกรมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ในการกระบวนการเก็บเกี่ยวมากที่สุด 14,566.89 บาท และมีต้นทุนค่าวัสดุในการใช้ปุ๋ยมากที่สุด 2,944.46 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของกัลยา สัมฤทธิ์วงศ์ (2552) ที่มีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ 11,897.42 บาท โดยมีต้นทุนที่เป็นเงินสด 7,913.37 บาท และมีต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 3,984.05 บาท มีต้นทุนผันแปรรวมเฉลี่ยต่อไร่ 11,392.87 บาท โดยเกษตรกรมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ในการกระบวนการเก็บเกี่ยวมากที่สุด 2,196.43 บาท และมีต้นทุนค่าวัสดุในการใช้ปุ๋ยมากที่สุด 1,900.00 บาท จะพบว่าต้นทุนการผลิตทุกรายการสูงกว่าการศึกษาของกัลยา สัมฤทธิ์วงศ์ (2552) หลายเท่าตัว ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากค่าครองชีพในปัจจุบันที่สูงขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2552 หรือค่าแรงขั้นต่ำที่ปรับขึ้นเป็นวันละ 300 บาท จึงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ในการกระบวนการเก็บเกี่ยวมากที่สุด และมีต้นทุนค่าวัสดุในการใช้ปุ๋ยมากที่สุดเช่นกัน

ปริมาณผลผลิตและผลตอบแทนในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตถั่วฝักยาวเฉลี่ย 2,905.74 กิโลกรัมต่อไร่ โดยจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 27.58 บาท มีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 80,140.31 บาท มีผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 48,107.16 บาท มีผลตอบแทนเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 62,741.62 บาท และมีกำไรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 43,477.16 บาท ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ

การศึกษาของกัลยา สัมฤทธิ์วงศ์ (2552) ที่มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 1,651.75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 7.65 บาท ดังนั้นเกษตรกรมีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 12,635.89 บาท มีผลตอบแทนเนื้อต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 1,243.02 บาท มีผลตอบแทนเนื้อต้นทุนที่เป็นเงินสดทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 4,722.52 บาท และมีกำไรทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่ 738.47 บาท จะพบว่า เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตที่สูงขึ้นมาก โดยราคาจำหน่ายผลผลิตก็สูงขึ้นมากเช่นกัน จึงส่งผลให้เกษตรกรมีผลตอบแทนที่ต่างกันมาก

2.4 ปัญหาในการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาปุ๋ยราคาแพง สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชราคาสูง ราคาอุปกรณ์การทำค้างสูง คุณภาพเมล็ดพันธุ์ไม่สม่ำเสมอ (เมล็ดพันธุ์ปน) และราคาผลผลิตไม่แน่นอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเมื่อปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ก็จะส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และหากเมล็ดพันธุ์มีคุณภาพต่ำไม่สม่ำเสมอ ก็จะทำให้ไม่ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ และถ้าราคาผลผลิตไม่แน่นอน ก็จะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกรต่อไป จึงทำให้เกษตรกรให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาเหล่านี้มากกว่าประเด็นอื่นๆ

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการการผลิตถั่วฝักยาวของเกษตรกรในอำเภอศรีประจันต์ จังหวัด สุพรรณบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

3.1.1 เกษตรกรควรมีการศึกษาการจัดการการผลิตถั่วฝักยาวที่ถูกต้อง ทั้งด้านการวางแผน การดำเนินการ และการควบคุม คือ

1) **ด้านการวางแผน** เกษตรกรควรมีการกำหนดเป้าหมายการผลิตล่วงหน้า ก่อนการผลิต คือ กำหนดขนาดพื้นที่ปลูก กำหนดช่วงเดือนที่ปลูก เป็นต้น ควรมีการวางแผนจัดหาปัจจัยการผลิตล่วงหน้าก่อนการผลิต คือ จัดหาเมล็ดพันธุ์ไว้ก่อนการผลิต จัดหาอุปกรณ์ทำค้างไว้ก่อนการผลิต เป็นต้น ควรมีการวางแผนช่วงเวลาปลูก คือจะปลูกต่อเนื่องตลอดทั้งปี จำนวน 2 รุ่นต่อปี หรือปลูกสลับกับพืชอื่น และควรมีการวางแผนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิต รวมทั้งควรมีการจัดทำแผนการผลิตเป็นลายลักษณ์อักษร

2) **การดำเนินการ** เกษตรกรควรมีการจัดการด้านพันธุ์พืช การเตรียมดิน การปลูก การปฏิบัติดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวให้ถูกต้องตามคำแนะนำ หรือปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ๆ ใช้ในการปลูก และสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

3) **การควบคุม** เกษตรกรควรมีการควบคุมแรงงานให้ปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด ควบคุมงบประมาณค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามที่กำหนด มีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ของฟาร์ม (ด้านการผลิตและการตลาด) เป็นลายลักษณ์อักษร และนำข้อมูลจากการจดบันทึกมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน รวมทั้งนำผลการทำฟาร์มมาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการจัดการผลิตรอบต่อไป

3.1.2 ผู้ประกอบการควรพัฒนาและปรับปรุงเมล็ดพันธุ์ถั่วฝักยาวให้มีคุณสมบัติที่ดีขึ้น คือ มีความต้านทานโรค ให้ผลผลิตสูง ติดฝักตก มีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาน เป็นต้น

3.1.3 ผู้ประกอบการควรผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วฝักยาวให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของเกษตรกร คือ ไม่มีเมล็ดพันธุ์ปลอมปน เมล็ดพันธุ์มีความงอกสม่ำเสมอ เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่พึงพอใจของเกษตรกร

3.1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ถั่วฝักยาวอย่างเข้มงวด ก่อนที่ผู้ประกอบการจะนำมาจำหน่ายให้เกษตรกร

2) ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการปลูกผักชนิดต่างๆ ให้กับเกษตรกร เช่น ช่วงไหนควรมีการเพาะปลูกผักชนิดใด เป็นต้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผักชนิดอื่น นอกเหนือจากถั่วฝักยาว เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปส่งเสริมการปลูกผักชนิดนั้นๆ ได้ต่อไป